

Kontaktallergi och atopiskt eksem hos ungdomar

Maria Lagrelius, Överläkare,
Hudallergimottagningen, Enheten för arbets-
och miljödermatologi

Ungdomar och arbete

- Debut på arbetsmarknaden
- Intressen och talanger
- Låg utbildning
- Stor risk för skador
- Rättigheter
- Medicinska förutsättningar

Hudrisker i arbetslivet

- vatten
- tvål
- starka kemikalier
- rengöringsmedel
- oljor
- lösningsmedel
- skyddshandskar
- livsmedel
- kyla
- värme
- damm
- nötning
- UV

Hudbarriären

- Skyddar mot:
- Uttorkning
- UV-strålning
- Kyla
- Värme
- Mekanisk skada
- Virus, bakterier
- Toxiska substanser
- Kontaktallergi

Ungdomar och hudsjukdomar

- Atopiskt eksem
- Handeksem
- Kontaktallergi
- Psoriasis

Atopiskt eksem (Böjveckseksem)

- Inflammatorisk hudsjukdom
- Klåda, röd, torr hud, river på huden
- Lokaliserad till böjveck
- Återkommande
- 20 % av skolbarn (7-8 år), 10 % av 16-åringar, 10-17 % unga vuxna 28-30 år

Atopiskt eksem

- En av de viktigaste riskfaktorerna för handeksem
- AE ger 3 gånger ökad risk för handeksem vid 16 åå

Atopiskt eksem vuxen

- 3-10% i vuxen ålder
- Vanligt med lokalisation händer

Atopisk eksem

- Försämrad barriärfunktion, känslig hud
- Ökad känslighet för hudirriterande ämnen
tex tvål
- Ökad risk för handeksem vid våtarbete
- Sjukvårdspersonal med anamnes på atopiskt eksem uppgav ca 1/3 handeksem senaste året

Atopiskt eksem

- större risk för långvariga handeksembesvär och sjukskrivning
- Finns studier som talar för risk att tvingas byta arbete

Våtarbete

- Arbetsuppgifter där huden (ofta på händerna) utsätts för långvarig eller upprepad kontakt med till exempel vatten, rengöringsmedel, livsmedel, lösningsmedel och andra kemikalier
- Användning av handskar skyddar händerna, men långvarig användning av täta handskar kan också irritera huden och räknas som våtarbete

Våtarbete

- Våta händer >2 tim/dag
- Handskar >2 tim/dag
- Handtvätt >20 ggr/dag

Arbetsmiljörisk

Buller

Fysisk belastning

Hand-armvibrationer

Handintensivt arbete

Helkroppsvibrationer

Hot och Våld

Kemisk exponering

Kränkande särbehandling
och mobbning i yrkeslivet

Obekväma arbetstider

Otrygga Anställningar

Våtarbete

Arbetsmiljörisiker > **Våtarbete**

Våtarbete

Med våtarbete menas arbetsuppgifter där huden (ofta på händerna) utsätts för långvarig eller upprepad kontakt med till exempel vatten, rengöringsmedel, livsmedel, lösningsmedel och andra kemikalier. Användning av handskar skyddar händerna, men långvarig användning av täta handskar kan också irritera huden och räknas som våtarbete.

Vilka risker finns i arbetslivet?

Våtarbete innebär risk för hudirritation och är en vanlig orsak till [handeksem](#). Upprepad kontakt med hudirriterande ämnen och vatten (som är mildt irriterande) skadar hudens naturliga barriär och skydd. Det är olika hur känslig huden är för våtarbete. Personer som har haft atopiskt eksem har större risk för att utveckla handeksem vid våtarbete. Yttre faktorer spelar också roll, till exempel luftfuktighet, kemikalier, nötning och temperatur. På vintern kan handeksem bli sämre vid lägre luftfuktighet och temperaturer. Handeksem som beror på kontakt med hudirriterande ämnen kallas irritationseksem. Besvären kan visa sig som torr hud och små sprickor. Vid kraftigare besvär kan man se rodnad, svullnad och ibland blåsor och sprickor i huden. Vid långvarigt eksem dominerar fjällande och förtyckad hud.

Medicinsk yrkesvägledning

JOBBAFRISK

Lyssna Language Lättläst

Fyll i ett sökord

Sök

Start Hälsoguide Jobbguide Utbildning Arbetsmiljörisiker Frågor och svar Mer information Om oss

Välkommen! Jobbafrisk.se vänder sig till dig som ska välja utbildning eller yrke och letar efter information om hur du kan få ett hållbart arbetsliv. Här finns information om yrken, hälsorisker och hur man kan skydda sig för att hålla sig frisk under hela arbetslivet. Arbetar du som studie- och yrkesvägledare inom skola eller arbetsliv, är du rektor, arbetar du inom Elevhälsan, Arbetsförmedlingen med mera, eller är vårdnadshavare? Då kan du också ha nytta av den information som finns här och du kan även hitta mer fakta under sidan mer information.

Tyck till om JobbaFrisk

Byt till JobbaFrisk NPF-hemsidan

För vägledare

Medicinsk yrkesvägledning

- Hudrisker
- Arbeten som innebär kontakt med vatten, tvål, starka kemikalier, rengöringsmedel, oljor, lösningsmedel, skyddshandskar och livsmedel kan orsaka och försämra eksem
- Kyla eller värme, damm och nötning på huden kan också orsaka eksem
- Eksem är vanligt inom vård och hantverksyrken

Medicinsk yrkesvägledning

Riskyirken

- Bagare
- Frisör
- Barnskötare
- Kock
- Bilmekaniker
- Sjuksköterska/undersköterska
- Tandläkare/tandsköterska
- Städare

Medicinsk yrkesvägledning

Friskyrken

- Ett arbete med torra och rena arbetsuppgifter som inte nöter på huden är bäst för den som har eller har haft eksem

Medicinsk yrkesvägledning

Friskyrken

- Programmerare
- Receptionist
- Jurist
- Ingenjör
- Ekonom
- Väktare
- Journalist
- Optiker

Handeksem

- 5% av 16-åringar har handeksem i befolkningen

Handeksem

- Vanligaste arbetsrelaterade hudsjukdomen
- Vanligare hos kvinnor än män
- Ofta kroniskt hos vuxna
- Medför sjukskrivning, arbetsbyte, nedsatt livskvalitet och stora kostnader för samhället

Riskfaktorer för handeksem

- Våtarbete
- Eksem som barn (atopiskt eksem)
- Kontaktallergi

Annann atopi

- Astma / allergisk rinokonjunktivit utan atopiskt eksem
- -liten eller ingen ökad risk för handeksem

Kontakteksem

- Irritativt kontakteksem
- Allergiskt kontakteksem

Vad är kontaktallergi?

- Fördröjd överkänslighet, typ IV, T-cellsmedierad
- Sensibilisering genom hudkontakt
- Exponering ger allergiskt kontakteksem
- Allergin är bestående
- Påvisas genom epikutantestning (lapptest)

Kontaktallergi

- Påvisas genom epikutantest (lapptest)

Vanligaste kontaktallergenen

- Metaller (nickel, kobolt, krom)
- Konserveringsmedel
- Parfymämnen
- Plast- och gummikemikalier
- Hårfärgsämnen

Kontaktallergi

- 15 % av 16-åringar i befolkningen har någon kontaktallergi
- Ca 25 % av vuxna
- Riskfaktor för handeksem

Kontaktallergi ungdomar

- Kontaktallergi är nästan lika vanligt hos ungdomar som hos vuxna
- Vanligaste kontaktallergi nickel och parfymämnen
- Flickor någon högre frekvens kontaktallergi
- Fördelningen mellan kontaktallergierna är liknande

Nickelallergi

- 8-10 % barn och ungdomar i befolkningen
- Vanligare bland flickor
- Nickelförbud EU
- Smycken, applikationer på kläder

Kontaktallergi

- Risk kan förebyggas eller minskas genom att skadlig hudexponering minimeras

Atopiskt eksem och kontaktallergi

- Förstörd hudbarriär och inflammerad hud
- Långvarig och upprepad behandling med lokalbehandling

Barn, hud och kosmetika

- Kosmetika innehåller många allergiframkallande ämnen
- Kan ge kontaktallergi och eksem
- Naturlig balans

Hudirritation

- Hudprodukter kan skada hudens naturliga funktion

- Parfymfria produkter

Hudexponering hos barn och ungdomar

Hudexponering hos ungdomar

Hudexponering och hudsymtom

- Hudexponering för piercing och hårfärg är mycket vanligt, framförallt bland flickor

Förebygga kontaktallergi

Minska skadlig exponering

Information om risker

Medvetna val

- tillverkare, konsumenter, upphandling

Skolan/arbetsplatsen

- teknik, automatisering
- personlig skyddsutrustning, hygienrutiner

Lagstiftning

- förbud, begränsningar, märkning, arbetsmiljö

Centrum för arbets- och miljömedicin

Psoriasis

- Systemisk inflammatorisk hudsjukdom
- Orsakar hudutslag och fjällande hud
- Leder
- Hjärt-och kärlsystemet

Psoriasis

- 2-3 % i befolkningen, 30 % debut före 20 åå
- Psoriasis lokaliserat till händer
- Handskrådgivning

Sammanfattning

- Ungdomar har olika medicinska förutsättningar för arbete, rådgivning viktigt
- Atopiskt eksem en vanlig hudsjukdom som kan behöva tas i beaktande vid val av arbete

Tack!